

Élet a Google keresőn túl

Tanuláshoz, oktatáshoz, bármilyen ismeretterjesztő és tudományos munkához a könyvtárak online szolgáltatásai mellett egyre több elektronikus vagy digitális gyűjteményt használhatunk.

Ha szakirodalom kutatáskor a könyvtári katalógusokon túli irodalomra is szeretnénk támaszkodni, két út áll előttünk.

Egyrészt használhatunk **tudományos keresőket**: vannak szabadon elérhető (pl. Google Tudós) és előfizethető (pl. Scopus). Közös jellemzőjük, hogy a „sima” kereső elől zárt webterületen is keresnek és be is vezetnek ezekbe a komplett gyűjteményekbe.

A szabadon elérhető **Google Tudós** (2004–) (<http://scholar.google.hu>) sokféle tudományos forrásban keres: ezek lektorált cikkek; kiadók, egyetemek, tudományos szervezetek anyagai, értekezései, kéziratai; könyvek, absztraktok. Keresőalgoritmusa nem a klasszikus PageRank, hanem a hivatkozások alapján rangsorolja a találatokat. Mind a szabadon elérhető, mind az előfizetéses tartalom esetében egy kattintással eljuthatunk a teljes szöveghez. A DEENK előfizetett anyagait beépített link („Find@Univ of Debrecen”) segítségével érhetjük el. A Google Tudós Hivatkozások a kutatók számára lehetővé teszi, hogy mind a munkásságuk, mind az azokra való hivatkozások bárki számára láthatóvá és kereshetővé váljanak. A regisztráció után a Google rendszer automatikusan keresi az adott kutató új publikációit és a rájuk való hivatkozásokat is; illetve a társszerzők Hivatkozásokban meglévő tételeit is magukhoz rendelhetik.

Másrészt várunk bennünket a szakterületi, illetve a multidiszciplináris, egyre inkább teljes szövegű **gyűjtemények**. Ezekből mutatunk be néhányat:

Az e-könyvek legkorábbi kollekciója a 40 éve épülő **Project Gutenberg** (1971–). Közel 40 ezer gondosan korrektúrázott e-könyvből válogathatunk, amiket le is tölthetünk, a Dropboxunkba rakhatunk epub, illetve kindle formátumban. Lelkes önkéntesek magyar művekkel is gazdagították ezt a könyvtárat (<http://www.gutenberg.org/browse/languages/hu>).

A **Google Books** polcairól (<http://books.google.com>) mára több mint 15 millió könyvet vehetünk le, a szerzői jogi szempontból szabad felhasználású könyveket nemcsak teljes szöveg-

gel olvashatjuk, hanem saját könyvtárba menthetjük, pdf-ként letölthetjük; bibliográfiai adatait az általunk használt referenzszoftverbe gyűjthetjük.

Az Europeana (vagy másként **Európai Digitális Könyvtár** – <http://www.europeana.eu>) az Európai Unió multimédiás elektronikus könyvtára, amely 2008-ban kezdte meg működését. Célkitűzése az összes európai értéket hordozó kulturális anyag, mint

- képek – festmények, rajzok, térképek, fotók, valamint múzeumi tárgyakról készült képek,
- szövegek – könyvek, újságok, levelek, naplók és levéltári iratok,
- hangzóanyagok – zene és a hengereken őrzött hanganyagok, szalagok, lemezek, kazetták és rádióadások,
- videók – filmek, híradók és a televízió-adások

digitalizálása és mindenki számára, bármikor hozzáférhetővé tétele. Jelenleg 27 európai ország több száz kulturális intézményének digitális gyűjteménye érhető el, és kereshető egyszerre az Europeana portálján keresztül. A könyvtárban a DEENK digitalizált anyagainak egy részét is megtalálhatjuk.

A napokban indította el szolgáltatásait az Europeana amerikai változatának mondható **Digital Public Library of America** (DPLA – <http://dp.la>), amely az amerikai könyvtárak, múzeumok és levéltárak értékes anyagainak digitalizált változatait teszi elérhetővé bárki számára egyetlen portálon, keresőfelületen keresztül.

A **Magyar Elektronikus Könyvtár** (1994–) (MEK, <http://mek.oszk.hu>; mobilról: <http://m.mek.oszk.hu>) a magyar Internet egyik legismertebb és legnagyobb szöveg-archívuma. Csak magyar nyelvű vagy magyar, illetve közép-európai vonatkozású, tudományos, oktatási vagy kulturális célokra használható dokumentumok tárhelye. Bárki részt vehet a fejlesztésében: felajánlhat saját műveket vagy mások számítógépre vitt írásait, feltéve, hogy ezzel nem sérülnek a copyright jogok. E cikk írásának pillanatában 11.145 dokumentum érhető el a MEK-ben (leginkább könyvek teljes szöveggel és/vagy mp3 változatban).

A **Digitális Irodalmi Akadémia** (1997–) (DIA, <http://pim.hu/dia>) küldetése a legújabb kori és kortárs magyar irodalom kiemelkedő alkotásainak átmentése a digitális korbba, értékeinek megőrzésével, közvetítésével és népszerűsítésével. A digitális könyvtár teljes életművekből épül. Tartalmát az eredeti szövegkiadást alapul tekintő, új, javított, hiteles kiadások alkotják. A DIA a világ bármely pontján ingyenesen elérhető.

Köszönettel várjuk észrevételeiket az info@lib.unideb.hu címre, melyekkel hozzájárulhatnak a Könyvtár fejlesztéséhez, szolgáltatásaink megújulásához!